

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING**

DOM
2017-05-12
Meddelad i Linköping

Mål nr
1080-17
1081-17
1294-17

SÖKANDE

K.W. Karlberg AB, 556028-5123
Murarvägen 4
132 38 Saltsjö-Boo

Ombud: Advokaten Jonas Edward
Advokatfirman Fylgia KB
Box 55555
102 04 Stockholm

KONKURRENSVERKET	
2017-05-12	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

MOTPARTER

1. Landstinget i Sörmland, Upphandlingsenheten, 232100-0032
611 88 Eskilstuna

2. Sörmland Landstingservice AB, 556778-9879
c/o Landstinget i Sörmland
611 88 Eskilstuna

3. Region Västmanland
Regionhuset
721 89 Västerås

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan om överprövning och upphäver Landstinget i Sörmlands, Sörmland Landstingservice AB:s och Region Västmanlands beslut att avbryta upphandlingen.

Dok.Id 287443

Postadress
Box 406
581 04 Linköping

Besöksadress
Brigadgatan 3

Telefon
013-25 11 00
E-post: [forvaltningsratten@linkoping@dom.se](mailto:forvaltningsratten@linkoping.dom.se)
www.forvaltningsratten@linkoping.domstol.se

Telefax
013-25 11 40

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Landstinget i Sörmland, Sörmland Landstingservice AB och Region Västmanland (Beställarna) genomför gemensamt en upphandling benämnd *Kaffe*, dnr DU-UPP16-0002. Upphandlingen genomförs som öppet förfarande enligt LOU och tilldelningsgrund är lägsta pris. Den 24 januari 2017 meddelade Beställarna ett beslut att tilldela kontraktet till K.W. Karlberg AB (Bolaget). Den 6 februari 2017 meddelade Beställarna ett beslut att avbryta upphandlingen med motiveringen att det föreligger fel i pris- och produktspecifikationen som har lett till att Beställarna inte kan täcka hela sitt behov i de anbud som inkommit.

Bolaget ansöker om överprövning av beslutet att avbryta upphandlingen och yrkar att förvaltningsrätten upphäver det.

Beställarna begär att ansökan om överprövning avslås.

VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS HAR ANFÖRT**Bolaget**

Beställarna saknar sakligt godtagbara skäl för att avbryta upphandlingen och har genom förevarande beslut brutit mot bestämmelserna i LOU och de grundläggande gemenskapsrättsliga principerna om likabehandling och transparens som dessa kommit till uttryck i 1 kap. 9 § LOU.

Som enda skäl för beslutet att avbryta upphandlingen anförde Beställarna att fel i pris- och produktspecifikationen har lett till att köparen inte kan täcka hela sitt behov i de anbud som inkommit. Beställarna har inte angett på vilket sätt pris- och produktspecifikation är felaktig och än mindre hur det påstådda felet har lett till att Beställarna inte kunnat täcka sitt behov genom

upphandlingen.

Bolaget bestrider att pris- och produktspecifikationen är felaktig eller att den är otydlig i något avseende. Bolaget kan inte heller vitsorda att upphandlingen inte täcker Beställarnas behov av den ifrågavarande produkten.

Oaktat det nyss nämnda utgör inte det förhållandet att Beställarna inte täcker hela sitt behov - ens om det skulle vara på det sättet - att sakligt skäl för att avbryta upphandlingen föreligger. Om en upphandlande myndighet efter genomförd upphandling inser att myndigheten har behov av ytterligare varor eller tjänster är naturligtvis myndigheten oförhindrad att genomföra en ny upphandling för att täcka detta behov. En sådan insikt innebär emellertid inte rätt att avbryta den redan genomförda upphandlingen.

Förvaltningsrätten är förhindrad att pröva andra grunder för Beställarnas beslut att avbryta upphandlingen än dem som uttryckligen har angetts i beslutet. Beställarna anför först i skriftväxlingen i förvaltningsrätten, att förfrågningsunderlaget är otydligt vad gäller tidpunkten för upphörandet av ett befintligt kaffeavtal samt att denna otydlighet skulle ha påverkat anbudsgivarna vid anbudslämnandet. Vad Beställarna anför i aktuellt avseende utgör rena spekulationer. För den händelse att förvaltningsrätten anser att andra grunder än dem som angivits i beslutet att avbryta upphandlingen kan vara föremål för rättens prövning bestrider Bolaget att förfrågningsunderlaget är otydligt på det sätt Beställarna gör gällande samt att den påstådda otydligheten har påverkat anbudsgivarna.

I punkt 1.1.2 i upphandlingsföreskrifterna anges att den beräknade årskostnaden för Landstinget Västmanlands behov av de aktuella produkterna uppgår till 2 300 000 kr samt att motsvarande kostnad för Landstinget Sörmland uppgår till 1 400 000 kr. I pris- och produktspecifikationen har anbudsgivarna lämnat sina anbudspriser utifrån en i specifikationen uppskattad

årsvolym för de olika produkterna (angiven i exakt antal kg för respektive produkt). Det har således inte förelegat någon oklarhet eller otydlighet i förfrågningsunderlaget vad gäller omfattningen av upphandlingen eller på vilket sätt anbudspriserna ska lämnas. Att så är fallet bekräftas av det förhållandet att ingen av anbudsgivarna har uppfattat någon otydlighet i underlaget.

Bolaget bestrider vad Beställarna anför om att resultatet av utvärderingen skulle utgöra bevis för ett bristfälligt förfrågningsunderlag i aktuellt avseende. Vad Beställarna anför om att det skiljer "nästan en miljon kronor mellan det billigaste och det dyraste anbudet" är något tillspetsat, rätteligen är skillnaden 873 530 kr. Som framgår av den av Beställarna ingivna sammanställningen av resultatet från anbudsutvärderingen skiljer det mellan det dyraste och det billigaste anbudet för de anbudsgivare som har egna rosterier (Bolaget, inCup Sörmland och Löfbergs lila) endast 222 024 kr. För de anbudsgivare som inte har egna rosterier utan som är återförsäljare/grossister (Martin & Servera, Lyreco och Monteriva) skiljer det endast 272 657 kr mellan det dyraste och det billigaste anbudet.

Bolaget bestrider att Bolagets anbud inte uppfyller det i punkt 2 i kravspecifikationen till upphandlingen uppställda kravet på garanti av viss minimisättning till odlare. I målet är ostridigt att Bolaget i sitt anbud har besvarat frågan om Bolaget uppfyller detta krav jakande.

Inledningsvis bör framhållas att kravet ifråga inte är ett sådant obligatoriskt krav som ska vara uppfyllt av anbudsgivaren vid tidpunkten för anbudstidens utgång (kvalificeringskrav) utan istället ett sådant krav som ska vara uppfyllt vid anbudsgivarens utförande av uppdraget (kontraktsvillkor). Det saknar således betydelse om Bolaget vid tidpunkten för anbudslämmandet uppfyllde kravet. Till undvikande av oklarhet bestrider emellertid Bolaget att Bolaget inte uppfyllde det i upphandlingen uppställda kravet på viss mi-

nimiersättning till odlare vid tidpunkten för anbudslämnandet. Kravet innebär inte att anbudsgivaren måste ha Fairtrade-certifiering och inte heller att anbudsgivaren måste leverera kaffe som har märkts med Fairtrade utan alltså, enligt sin ordalydelse, att det kaffe som levereras ska vara producerat på ett sådant sätt att odlare garanteras viss minimiersättning.

Bolaget har såväl vid tidpunkten för anbudslämnandet som i tiden därefter levererat kaffe som uppfyller kraven för märkningen Rättvis Handel. Kaffe med denna märkning uppfyller det i upphandlingen uppställda kravet på viss minimiersättning till odlare. Bolaget har sedan länge haft tillgång till Fairtrade-produkter och upplyste Beställarna den 18 januari 2017, dvs. ca en vecka innan Beställarna meddelade sitt tilldelningsbeslut där Bolagets anbud antogs, att man från Fairtrade i Tyskland (FLO) hade erhållit ett FLO-nummer och Fairtrade-certifikat. Med detta besked lät sig Beställarna uppenbarligen nöja då Bolagets anbud antogs vid anbudsutvärderingen. Beställarna har endast varit i kontakt med Fairtrade i Sverige, som inte ansvarar för utfärdandet av Fairtrade-certifikat. Bolaget saknar kännedom om varför Fairtrade i Sverige har uppgivit att Bolaget saknar Fairtrade-certifikat eller att en certifieringsprocess tar sex månader. Bolaget har erhållit Fairtrade-certifiering innan tidpunkten för avtalsstart och certifieringsprocessen hos Fairtrade tog cirka två månader. I enlighet med det anförda bestrider Bolaget vad Beställarna anför om att Bolaget tilldelats kontraktet i upphandlingen på felaktiga grunder.

Bolaget har fått sitt anbud antaget i den sedermera avbrutna upphandlingen. Genom beslutet att avbryta upphandlingen har Bolaget därmed lidit eller riskerar att lida skada.

Beställarna

Beställarna har inte brutit mot någon av de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU. Bolaget har inte lidit eller riskerar att lida skada.

Beställarna har upphandlat ramavtal avseende kaffe och beslutade den 25 januari 2017 att tilldela Bolaget kontrakt. I upphandlingen inkom sju anbud med stor spridning på anbudspriserna. Det skiljer nästan en miljon kronor mellan det billigaste och det dyraste anbudet. Efter tilldelningsbeslutet fick Beställarna uppgift om att Bolaget inte uppfyller kravet på ersättning till odlare enligt avsnitt 2 punkt 6 i Kravspecifikationen. Parallellt med att Beställarna utredde detta gick förfrågningsunderlaget igenom. Vid genomgången fann Beställarna att det finns bister i förfrågningsunderlaget som inte kan läkas på annat sätt än att upphandlingen görs om. Beställarna beslutade därvid att avbryta upphandlingen.

Rätt att avbryta

Det som bl.a. legat till grund för beslutet är att förfrågningsunderlaget har varit otydligt/motstridigt bl.a. vad gäller Beställarnas befintliga kaffeavtal och vid vilken tidpunkt dessa volymer kommer att övergå till nu aktuellt ramavtal. Den stora spridningen av anbudspriserna skulle, även om några volymer inte garanteras, kunna förklaras av detta. Av punkt 1.1 i upphandlingsföreskrifterna framgår avseende Landstinget Sörmland att kaffe till kaffemaskinerna kommer att köpas på aktuellt avtal när nuvarande *avtal för kaffemaskiner* upphör (vilket är den 31 juli 2018). Av avtalets punkt 4.1.4 framgår emellertid att kaffe till nya kaffemaskiner ska köpas genom nu aktuellt avtal (först) när *avtal för leasing* av befintliga kaffemaskiner går ut. Mot bakgrund av att de enskilda leasingavtalen kan pågå under hela maski-

nens livslängd finns det risk att leverantörerna har uppfattat informationen på olika sätt.

Beställarna delar inte Bolagets uppfattning att det faktum att ingen leverantör ställt frågor kring de olika uppgifterna angående de befintliga avtalen skulle bekräfta att det inte föreligger någon otydlighet. Enligt Beställarnas uppfattning talar detta snarare för att otydligheten inte upptäckts och att anbudet således kan vara beräknade utifrån olika förutsättningar.

Därutöver finns brister i pris- och produktspecifikationen som innebär att Beställarna inte kan täcka sina behov med detta avtal. Enligt Beställarnas uppfattning utgör detta sakligt godtagbart skäl att avbyta en upphandling.

Skada

Alldeles oavsett Beställarnas rätt att avbryta upphandlingen kan Bolaget inte anses lida skada av beslutet. Bolaget har i sitt anbud uppgivit att kraven uppfylls. Av kravspecifikationens avsnitt 2 punkt 1 framgår att Beställarna ska kunna begära ut relevant information om offererade och avtalade produkter för att kunna säkra att informationen stämmer överrens med ställda krav under såväl anbudstid som avtalstid samt att sådana verifikationer kan vara leverantörsförsäkran, intyg, certifieringar. Bolaget har beretts tillfälle att komplettera sitt anbud. Den utredning som inkommit visar dock inte att kravet som helhet uppfylls och vid kontroll hos Fairtrade i anslutning till avbrytandebeslutet framkom att någon certifiering inte erhöles.

Bolaget har i sitt anbud uppgivit att det aktuella kravet uppfylls genom en Rättvis handel-märkning. Av den information som har lämnats framgår det inte att eller hur kravet angående kostnadstäckande minimiersättning, premie på priset (påslag på världsmarknadspriset), långsiktiga handelsrelationer mellan producenten och importören samt förfinansiering uppfylls. Informat-

ion om detta finns heller inte med i det intyg som Bolaget gett in i målet, som för övrigt inte är identisk med den bilaga som skickades in under begäran av förtydligande. Det kan vidare noteras att detta är bolagets egen märkning och således inte kan likställas med en tredjepartscertifiering som Fairtrade. När detta uppmärksammas har Beställarna ställt ytterligare frågor till Bolaget.

Enligt Beställarnas uppfattning är huvudregeln inom offentlig upphandling att ett krav ska vara uppfyllt vid anbudslämnandet om inget annat angetts i förfrågningsunderlaget. I detta fall finns det inget i förfrågningsunderlaget som indikerar att kravet skulle kunna uppfyllas först vid senare tillfälle. Oavsett detta har Beställarna bedömt att Bolaget varken vid anbudslämnandet, efter begäran om förtydligande eller vid tiden för avbrytandet visat att Bolaget kan leverera kaffe i enlighet med ställda krav vid avtalets startdatum. På fråga från Beställarna har Fairtrade meddelat att en certifieringsprocess kan ta upp till sex månader. Mot bakgrund av detta kan även kravets proportionalitet så som det nu är formulerat ifrågasättas.

Bolaget tilldelades således kontrakt på felaktiga grunder och skulle, om Beställarna inte istället beslutat om avbrytande, ha förkastats i ett nytt tilldelningsbeslut. Eftersom Beställarna vid denna tidpunkt uppmärksammat brister i underlaget avbröts upphandlingen istället för att meddela ett nytt tilldelningsbeslut. Detta har meddelats Bolaget.

Angående processens ram

Enligt Beställarnas uppfattning kan samtliga grunder för ett avbrytande av upphandlingen prövas inom ramen för målet. Det finns enligt praxis utrymme att anföra nya omständigheter i högre instans, jfr HFD 2013 ref. 5, och en snävare tolkning i denna situation kan knappast vara ändamålsenlig. Beställarna skulle förvisso kunna upphäva beslutet och fatta ett nytt med

andra eller ytterligare grunder som Bolaget därefter skulle kunna överpröva men det synes vara både omständligt och kostnadsdrivande för alla parter.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

LOU upphörde att gälla och ersattes den 1 januari 2017 av lagen om offentlig upphandling (2016:1145). Den upphävda lagen tillämpas dock alltjämt för sådana upphandlingar som har påbörjats före ikraftträdandet. Av utredningen framgår att upphandlingen påbörjades innan den 1 januari 2017 varför LOU är tillämpligt i målet.

Frågan i målet gäller huruvida Beställarna haft sakligt godtagbara skäl för sitt beslut att avbryta aktuell upphandling. Det är Beställarna som har bevisbördan för att så är fallet (jfr RÅ 2009 ref. 43 och Kammarrätten i Stockholms dom den 23 januari 2013 i mål nr 4691-12).

I sitt avbrytandebeslut har Beställarna som grund anfört att fel i pris- och produktspecifikationen har lett till att Beställarna inte kan täcka hela sitt behov i de anbud som inkommit.

Under överprövningsprocessen har Beställarna framfört ytterligare skäl för att avbryta upphandlingen. Beträffande möjligheten att pröva omständigheter som åberopas först under överprövningsprocessen kan följande framföras.

Vare sig förvaltningsprocesslagen (1971:291) eller bestämmelserna i LOU innehåller något krav på att de omständigheter som anförs till grund för parternas talan ska vara slutligt bestämda innan ansökningsfristens utgång eller vid någon särskild tidpunkt under prövningen i förvaltningsrätten. Upphandlande myndighet ska förvisso ange skälen för ett avbrytandebeslut, men några krav på att myndigheten i avbrytandebeslutet uttömmande ska ange alla omständigheter som ligger till grund för beslutet finns inte (jfr t.ex.

Kammarrätten i Sundsvalls dom den 6 mars 2012 i mål nr 93-12). Med beaktande av de effektivitetshänsyn som bör råda i mål av detta slag samt med hänsyn tagen till att rättssäkerheten för Bolaget tillgodosätts genom den kommunikering som skett i målet, finner förvaltningsrätten, att övervägande skäl talar för att förvaltningsrätten har möjlighet att beakta även de under domstolsprocessen tillkommande skälen för Beställarnas beslut att avbryta upphandlingen (jfr även HFD 2013 ref 5).

En upphandlande myndighet har rätt att själv avgöra när det finns förutsättningar för att inleda en upphandling och när en inledd upphandling behöver avbrytas (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2009 ref.43). Någon skyldighet för en upphandlande myndighet att fullfölja en påbörjad upphandling finns inte, utan myndigheten har rätt att avbryta en upphandling fram till dess ett upphandlingskontrakt föreligger (jfr Kammarrätten i Jönköpings dom den 17 februari 2009 i mål nr 3226-08). Ett beslut om avbrytande måste emellertid vila på sakligt godtagbara skäl och får inte vara godtyckligt. Möjligheten att avbryta en upphandling är dock inte begränsad till situationer där det föreligger allvarliga eller tungt vägande skäl, men en förutsättning är att den upphandlande myndigheten följer de grundläggande reglerna i fördraget (se bl.a. mål C-92/00 HI).

Fel i pris- och produktspecifikationen

I avbrytandebeslutet har Beställarna som grund anfört att fel i pris- och produktspecifikationen har lett till att Beställarna inte kan täcka hela sitt behov i de anbud som inkommit. Någon beskrivning av vad de påstådda felen består av och hur dessa i sin tur kan påverka ett i förfrågningsunderlaget ej närmare preciserat inköpsbehov har Beställarna inte lämnat varken i avbrytandebeslutet eller i målet. I de fall en annonserad upphandling avbryts bör enligt förvaltningsrätten krävas att den upphandlande myndigheten på ett tillfredställande sätt belyser grunden för sitt ställningstagande. Detta för att

erforderlig kontroll ska kunna ske att åtgärden inte vilar på en godtycklig grund. Förvaltningsrätten finner därvid att Beställarna inte har förmått visat att de, med grund i de i avbrytandebeslutet påstådda felen, haft sakligt godtagbara skäl för sitt beslut att avbryta upphandlingen.

Otydliga/motstridiga uppgifter i förfrågningsunderlaget

Beställarna har under överprövningsprocessen även gjort gällande att förfrågningsunderlaget är otydligt/motstridigt bl.a. vad gäller Beställarnas befintliga kaffeavtal och vid vilken tidpunkt dessa volymer kommer att övergå till nu aktuellt ramavtal samt att denna otydlighet innebär en risk att leverantörerna har uppfattat informationen på olika sätt, vilket kan förklara den stora spridningen av anbudspriserna. Otydligheten ska enligt Beställarna bestå i att tidpunkten för när kaffe till kaffemaskinerna kommer att köpas avseende Landstinget Sörmland angetts på olika sätt i upphandlingsföreskrifterna och i avtalet ("när nuvarande *avtal för kaffemaskiner* upphör" kontra "när *avtal för leasing* av befintliga kaffemaskiner går ut").

Av praxis (RÅ 2002 ref. 50) framgår att ett förfrågningsunderlag inte behöver vara optimalt utformat men att det ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande myndigheten tillmäter betydelse vid upphandlingen. Det avgörande är att de principer som bär upp lagen om offentlig upphandling och unionsrätten inte träds förnär.

Brister i förfrågningsunderlaget kan, beroende på hur allvarliga föreliggande brister bedöms vara, utgöra sakliga skäl för avbrytande av upphandling (se t.ex. Kammarrätten i Stockholms beslut den 6 november 2008 i mål nr 4451-08, Kammarrätten i Stockholms dom den 12 april 2011 i mål nr 6093-10 och Kammarrätten i Jönköpings dom i mål nr 1427-10).

Förvaltningsrätten konstaterar att upphandlat kontrakt utgör ett ramavtal utan volymgaranti och att Beställarna i förfrågningsunderlaget valt att inte ange någon i tid preciserad dag för leveransstart. Kontraktet ger dock utrymme för regelbundna prisjusteringar under leveranstiden beroende på underliggande kostnads- och valutaförändringar. Det förhållandet att Beställarna i olika delar av upphandlingsdokumentet benämnt avtal för Landstinget Sörmland som *avtal* respektive *avtal för leasing* kan enligt förvaltningsrätten mot denna bakgrund inte ensamt leda till slutsatsen att förfrågningsunderlaget har sådana brister att anbudsgivarna utformat sina respektive anbud utifrån skilda förutsättningar. Detta stöds även av det förhållandet att det i relevant avseende inte framförts någon synpunkt från deltagande leverantörer och att det inte heller i övrigt framkommit annat som tyder på att den påstådda otydligheten orsakat spridningen bland anbudspriserna på sätt som Beställarna gjort gällande eller att vald leverantör baserat sitt anbud på en felaktig förutsättning i detta avseende.

Även om aktuellt förfrågningsunderlag i berörd del må ha kunnat utformas på ett annat sätt är av Beställarna påstådd brist, med beaktande av det angivna, inte av en sådan art att den utgör ett sakligt skäl för Beställarna att avbryta upphandlingen.

Kravet enligt avsnitt 2 punkt 6 i Kravspecifikationen

Beställarna har slutligen gjort gällande att kravet enligt den aktuella punkten fordrar en tredjepartscertifiering som Fairtrade och att kravets proportionalitet såsom det nu är formulerat kan ifrågasättas då certifieringsprocessen enligt uppgift från Fairtrade kan ta upp till sex månader.

I den aktuella punkten anges följande.

Samtliga produkter av kaffe som levereras ska vara producerade under förhållanden som är förenliga med:

- *Odlaren ska dessutom garanteras en kostandstäckande minimierättning, premie på priset (påslag på världsmarknadspriset), långsiktiga handelsrelationer mellan producenten och importören samt förfinansiering.*

Förvaltningsrätten konstaterar att det ställda kravet utifrån sin ordalydelse inte innebär ett krav på certifiering, hos Fairtrade eller hos någon annan oberoende tredje part, utan hänför sig till vissa i punkten beskrivna förhållanden kopplade till odlaren av de produkter som ska levereras enligt avtalet. På vilket sätt leverantören ska styrka uppfyllandet av det ställda kravet framgår inte av förfrågningsunderlaget. Eftersom kravet är ställt gentemot de produkter ”som levereras” och som, på grund av sin karaktär (kaffe), inte individuellt kan preciseras redan vid anbudets inlämnande, utgör det enligt förvaltningsrätten inte heller ett obligatoriskt kvalificeringskrav utan är ett kontraktsvillkor som ska uppfyllas först vid leveranser enligt det uppdrag som är föremål för upphandlingskontraktet.

Beställarna har mot bakgrund av det anförda inte förmått visa att det aktuella kravet såsom det är utformat är så bristfälligt att det medför att en saklig grund att avbryta upphandlingen föreligger.

Sammanfattning

Förvaltningsrätten finner således vid en sammantagen bedömning att Beställarna i målet inte uppvisat sakligt godtagbara skäl för sitt beslut att avbryta aktuell upphandling.

Huruvida Bolaget uppfyller samtliga obligatoriska krav för upphandlingen, inklusive kravet enligt avsnitt 2 punkt 6 i Kravspecifikationen, faller enligt förvaltningsrättens bedömning utanför processramen för målet då ingen av

de grunder för avbrytandet som Beställarna gör gällande är kopplad till Bolagets uppfyllelse av dessa krav.

Avbrytandebeslutet har således inneburit risk för skada för Bolaget. Skäl för ingripande med stöd av 16 kap. 6 § LOU föreligger därmed. Ansökan ska därför bifallas på så sätt att förvaltningsrätten upphäver Beställarnas beslut att avbryta upphandlingen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur domen kan överklagas finns i bilaga 1 (DV 3109/1D-LOU)

Tomas Kjellgren
Rådman

Handläggare har varit föredragande juristen Stefka Bokmark.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.